

สรุปผลการดำเนินงาน

๑. ชื่อโครงการ : โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี

๒. ประเด็นการพัฒนา : ยกระดับมาตรฐานการผลิตเกษตรกรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ ให้มีมูลค่าเพิ่ม

๓. หลักการและเหตุผล

กระบือเป็นสินค้าที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี ส่งไปจำหน่ายทั่วประเทศ ในปี ๒๕๖๗ จากข้อมูล การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์พบว่าจังหวัดอุทัยธานีมีเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ ๓,๐๕๑ ราย กระบือ ๓๕,๑๕๐ ตัว คิดเป็นผลผลิตกระบือ ๑๑,๘๔๕ ตัว หรือ คิดเป็นมูลค่า ๔๒๔.๑๔ ล้านบาทต่อปี โดยจำแนกเป็น มูลค่ากระบือสวยงาม ๖๑ ล้านบาท จากการจำหน่ายกระบือสวยงาม ๖๑๐ ตัว (เฉลี่ยราคา ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อตัว) และเป็นมูลค่ากระบือทั่วไป ๓๖๓.๑๔ ล้านบาท จากการจำหน่ายกระบือทั่วไป ๑๑,๒๓๕ ตัว (เฉลี่ยราคา ๙๒.๓๕ บาทต่อกิโลกรัม) ทั้งนี้ราคาจำหน่ายทั้ง ๒ กรณี คิดจากกระบืออายุ ๑๘ เดือน น้ำหนักตัวเฉลี่ย ๓๕๐ กิโลกรัม จากข้อมูลดังกล่าวหากมีการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือให้ดียิ่งขึ้นก็จะเพิ่มมูลค่าการ ขายที่สูงขึ้น โดยเฉพาะกระบือในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีที่มีลักษณะลำตัวสูงใหญ่ ยาว มีกล้ามเนื้อมาก โตไว นิยดี เลี้ยงง่าย และเชื่อว่ามีพันธุกรรมของกระบือป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งตั้งแต่ในอดีต

กระบือจัดเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญ ๑ ใน ๓ ของจังหวัดอุทัยธานี เกษตรกรจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือของตนเองอยู่เสมอๆ ดังนั้นกระบือในจังหวัดอุทัยธานีจึงเป็นที่ นิยมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือทั่วประเทศ สำหรับนำไปพัฒนาและปรับปรุงฝูงกระบือ การใช้น้ำเชื้อแช่แข็งจาก กระบือพ่อพันธุ์ดีจึงได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด อุทัยธานีได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ๑,๑๓๑,๘๐๐ บาท เกษตรกรเป้าหมาย ๒๖๐ ราย และได้ดำเนินการผสม เทียมจากกระบือน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ดีไปแล้ว จำนวน ๗๗๕ ตัว และในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด อุทัยธานีได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ๑,๑๒๒,๘๐๐ บาท เกษตรกรเป้าหมาย ๒๘๐ ราย ดำเนินการผสมเทียม จากกระบือน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ดีไปแล้ว จำนวน ๗๑๔ ตัว และในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ได้รับการสนับสนุน งบประมาณ ๗๓๙,๓๐๐ บาท เกษตรกรเป้าหมาย ๒๙๐ ราย แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือใน จังหวัดอุทัยธานีที่มีความต้องการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือ

แนวทางการปรับปรุงพันธุ์กระบือ มี ๒ วิธี คือ

๓.๑ พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยการใช้พ่อพันธุ์คุมฝูง โดยคัดเลือกพ่อพันธุ์ที่มีโครงสร้างสูงใหญ่

๓.๒ พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีการผสมเทียมโดยใช้น้ำเชื้อกระบือที่มีชื่อเสียง ซึ่งในปัจจุบัน ได้รับความนิยมมากขึ้นประกอบกับการเลี้ยงกระบือในปัจจุบันเป็นการเลี้ยงแบบประณีต จึงทำให้เกษตรกร สามารถจับสัตว์ได้แม่นยำมากขึ้น จึงสามารถเลือกน้ำเชื้อที่ต้องการได้ ทั้งนี้การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธี ผสมเทียมมีข้อดี คือ เกษตรกรไม่จำเป็นต้องมีพ่อพันธุ์ที่มีราคาสูง เป็นการลดค่าใช้จ่าย แต่ยังสามารถปรับปรุง พันธุ์จากการใช้น้ำเชื้อพ่อที่ต้องการในการผสมพันธุ์ สามารถกระจายพันธุกรรมของสัตว์พันธุ์ดี เป็นที่ต้องการได้ อย่างรวดเร็ว ลดปัญหาในการเกิดโรคติดต่อในระหว่างการเคลื่อนย้ายไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น โรคปากและเท้า เปื่อย โรคล้มปัสสิน เป็นต้น และลดความเสี่ยงในการเกิดโรคติดต่อทางระบบสืบพันธุ์ และคุณภาพน้ำเชื้อของ พ่อพันธุ์

ทั้งนี้กรมปศุสัตว์ แนะนำให้เกษตรกรใช้น้ำเชื้อแช่แข็งของพ่อพันธุ์ที่ผลิตจากศูนย์น้ำเชื้อมาตรฐาน เนื่องจากพ่อพันธุ์ดังกล่าวต้องผ่านการตรวจโรคที่สามารถติดต่อทางระบบสืบพันธุ์ โรคทางพันธุกรรม และมีการ ตรวจคุณภาพน้ำเชื้อ ซึ่งหากเป็นการผสมโดยใช้พ่อพันธุ์จะไม่มีการตรวจลักษณะเหล่านี้

๔. วัตถุประสงค์

- ๔.๑ อนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ และเพิ่มจำนวนกระบือพันธุ์ดี
- ๔.๒ เพิ่มมูลค่าผลผลิต ลดต้นทุน และสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๕. เป้าหมาย/พื้นที่ดำเนินการ/ความพร้อม

เป้าหมาย

- ๕.๑ เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๓๐๐ ราย ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กระบือ พันธุ์พืชอาหารสัตว์ และการจัดการที่เหมาะสม การดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น
- ๕.๒ แม่กระบือได้รับการพัฒนาสุขภาพ ปรับปรุงพันธุ์โดยการผสมเทียม ๔๘๐ ตัว
- ๕.๓ เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๘๐ ราย ได้รับความรู้การฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านปศุสัตว์

พื้นที่ดำเนินการ ในพื้นที่ ๘ อำเภอ ของจังหวัดอุทัยธานี

ความพร้อม พื้นที่ดำเนินการมีความพร้อมสามารถดำเนินการได้ทันที

๖. วิธีการ/แนวทางการดำเนินการ

- ๖.๑ กิจกรรมเสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ และการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้
 - ๑) กิจกรรมย่อย เสวนาแนวทางการอนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์กระบือ
 - ๒) กิจกรรมย่อย ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพันธุ์พืชอาหารสัตว์และการจัดการที่เหมาะสม การดูแลสุขภาพสัตว์เบื้องต้น
- ๖.๒ กิจกรรมพัฒนากระบือพันธุ์ดีด้วยวิธีการผสมเทียม
- ๖.๓ กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ (ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙)

๘. งบประมาณ

งบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดอุทัยธานี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวนเงิน ๑,๐๒๒,๔๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองหมื่นสองพันสี่ร้อยบาทถ้วน)

๙. หน่วยงานดำเนินการ

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี

๑๐. แนวทางการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

- กิจกรรม: กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
- เป้าหมาย: เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๘๐ ราย ได้รับความรู้และการฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านปศุสัตว์
- ระยะเวลาดำเนินการ: ไตรมาสที่ ๓ (ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙: ช่วงตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙)

- งบประมาณที่ได้รับ: รวมทั้งสิ้น ๒๒๐,๒๐๐ บาท
 - ค่าอาหารกลางวันเกษตรกร (๘๐ ราย x ๒ มื้อ x ๑๒๐ บาท): ๑๙,๒๐๐ บาท
 - ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มเกษตรกร (๘๐ ราย x ๔ มื้อ x ๓๕ บาท): ๑๑,๒๐๐ บาท
 - ค่าตอบแทนวิทยากร (๔ รุ่น x ๒ วัน x ๖ ชม. x ๒ ท่าน): ๕๗,๖๐๐ บาท
 - ค่าที่พักวิทยากร (๒ ท่าน x ๘ คืน x ๗๕๐ บาท): ๑๒,๐๐๐ บาท
 - ค่าเช่าสถานที่ฝึกอบรม (๔ ครั้ง x ๓,๐๐๐ บาท): ๑๒,๐๐๐ บาท
 - ค่าวัสดุฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (วัตถุดิบ/ส่วนผสม/เนื้อสัตว์/เครื่องปรุง ๔ รุ่น) ๗๒,๐๐๐ บาท
 - ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (วัสดุสำนักงาน, วัสดุฝึกอบรมชุดละ ๓๐ บาท, วัสดุคอมพิวเตอร์, เอกสารประกอบการฝึกอบรม ๘๐ ชุด, ป้ายไว้นิล และป้ายไว้นิล X-Stand ให้ความรู้ ๔ เมนู) ๓๖,๒๐๐ บาท

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. การเตรียมการและจัดซื้อจัดจ้าง:
 - จัดเตรียมหลักสูตร เมนูอาหาร/ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ที่จะแปรรูปจำนวน ๔ เมนู
 - จัดซื้อจัดจ้างวัสดุฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (เนื้อสัตว์ วัตถุดิบ เครื่องปรุง) วัสดุสำนักงาน เอกสารประกอบการฝึกอบรม จัดทำป้ายไว้นิล/ป้ายสื่อความรู้ รวมทั้งประสานเข้าสถานที่และจัดหาที่พักสำหรับวิทยากร
๒. การรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกร:
 - คัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๘๐ ราย ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี เพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรม
๓. การจัดกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ:
 - ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ แบ่งเป็น ๔ รุ่น (รุ่นละ ๒๐ ราย) แต่ละรุ่นใช้เวลา ๒ วัน (วันละ ๖ ชั่วโมง)
 - ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีการแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่ม และฝึกปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์จริงตามเมนูที่กำหนด
๔. การติดตามผลและรายงาน:
 - ประเมินผลความรู้และความสามารถของเกษตรกรในการนำไปใช้วิธีแปรรูปเพื่อสร้างรายได้/มูลค่าเพิ่ม
 - รายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานให้จังหวัดอุทัยธานีทราบตามรอบการรายงาน

ปัญหาและอุปสรรค : -ไม่มี-

ภาพกิจกรรม

ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์
ภายใต้โครงการพัฒนากระบือพันธุ์ดี จังหวัดอุทัยธานี ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ (งบจังหวัด)
วันที่ ๙-๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๙ จำนวน ๔ รุ่น

